

Kaupunkiympäristölautakunta

Päätöspäivämäärä 18.11.2025 § 143

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 18.11.2025

§ 143

Paskurinojan uoman kunnostus välillä Vanhanradankatu - Pohjoinen Liipolankatu

1829/10.03.01.00/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

suunnitteluhortonomi Anniina Saimakoski p. 044 4820 578

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä Paskurinojan uoman kunnostuksen suunnitelman välillä Vanhanradankatu - Pohjoinen Liipolankatu.

Perusteluosa

Tiivistelmä

Paskurinojaa kunnostetaan välillä Vanhanradankatu – Pohjoinen Liipolankatu, pohjautuen vuonna 2020 tehtyyn Paskurinojan kokonaisselvitykseen. Ojan uomasta poistetaan kalaston nousuesteitä erityisesti rumpujen kohdalta, vähennetään uoman eroosiota loiventamalla sen luiskia sekä muotoilemalla ojan pohjaa lisäämällä sinne kiviainesta. Toimenpiteiden tavoitteena on ehkäistä Paskurinojan eroosiota, lisätä luonnonmonimuotoisuutta ja parantamalla kalaston elinolosuhteita. Samalla purouomasta kehitetään maisemallisesti viihtyisää kaupunkiympäristöä. Paskurinojan uoman kunnostuksen alustava kustannusarvio on 332 000 €.

Suunnitelman lähtökohdat

Paskurinoja on Etelä-Lahden halki virtaava puro, joka laskee Porvoonjokeen. Paskurinojalle on laadittu vuonna 2020 kokonaisselvitys, jonka tavoitteena oli löytää toimenpiteitä, joilla voitaisiin parantaa ojan vedenlaatua ja pienentää tulvariskejä. Tässä suunnitelmassa esitetty osuus avouomasta on kunnostuksen tarpeessa, sillä uomaan johdetaan hulevesiä laajoilta katu- ja korttelialueilta ja virtaamavaihtelut ovat sateiden aikaan suuria. Paskurinoja virtaa välillä Vanhanradankatu – Pohjoinen Liipolankatu asemakaavan mukaisilla puisto- (P) ja lähivirkistysalueilla (VL) sekä katualueella. Uoman osuus sijoittuu Kerinkallion, Asemantaustan ja Launeen kaupunginosiin.

Suunnitelman tavoitteena on parantaa eroosion ehkäisyä, parantaa uoman stabiliteettia ja lisätä luonnon monimuotoisuutta sekä kalaston elinolosuhteita Paskurinojassa. Kunnostettavan uomaosuuden kokonaispituus on noin 640 m.

Kokonaisselvityksen pohjalta on toteutettu Paskurinojan hulevesijärjestelmä Patometsänsäkadun eteläpuolelle (vuonna 2025) sekä Ajokadun hulevesien viivytysrakenne Yrittäjänpuistoon (vuonna 2022).

Puisto- ja katusuunnitelmissa on esitetty Paskurinojan uoman kunnostus välillä Vanhanradankatu – Pohjoinen Liipolankatu.

Suunnitelman sisältö

Suunnitelmassa esitetyt kunnostustoimenpiteet perustuvat nykyisen pääuoman eroosioaurioiden korjaamiseen, luiskien loiventamiseen ja eroosiosuojauksiin.

Välillä Kerintie – Leantie – Nikkarinkatu uoman käsittelyssä on maisemallinen painotus, sillä ojan uoman vieressä kulkee kevyen liikenteen raitti ja uoman läheisyydessä on asutusta. Raitin turvallisuutta parannetaan jatkamalla olemassa olevaa kaidetta uoman ja raitin välissä. Luiskia loivennetaan ja uoman pohjalle lisätään kiviainesta. Korottamalla uoman pohjaa, poistetaan Leantien alittavien

rumpujen muodostama kalaston nousueste. Uoman puromaista ilmettä korostetaan puusuisteilla ja luonnonkivistä muotoiluilla pohjakynnyksillä. Tavoitteena on luonnonmukainen ilme, joka samalla tukee kalaston elinolosuhteita.

Saksalankadun suuntaisesti kulkevaa uomaa kunnostetaan Ajokadun risteykseen saakka loiventamalla uoman linjausta sekä muotoilemalla uoman pohjaa, jolloin irtoaineis ei tuki Saksalankadun alittavia rumpuja.

Uoman kääntyessä Ajokadun suuntaiseksi, poistetaan Saksalankadun alittavan rummun kohdalta betonikynnys, joka on kalaston nousueste. Kunnostuksen yhteydessä saneerataan kevyen liikenteen raitin alittava huonokuntoinen rumpu. Uomasta poistetaan kiintosaarekkeita ja uoman luiskia muotoillaan loivemmiksi. Myös tälle osuudelle lisätään puusuisteita ja kiviainesta monimuotoistamaan uomaa.

Koko kunnostettavalla osuudella pyritään välttämään puuston poistoa ja osuuksilla, jotka ovat lähellä asutusta tai kevyen liikenteen raitteja, lisätään puustoa ja kerroksellista kasvillisuutta.

Koko suunnittelualueella on runsaasti vieraslajeja, mm. jättipalsamia, komealupiinia, kurtturuusua ja pensaskanukkaa. Vieraslajit poistetaan niiltä alueilta, joihin kohdistuu toimenpiteitä. Eroosiosuojauksia tehdään siemeneroosiomatoilla ja kiviaineksella.

Paskurinojan uoman kunnostuksen välillä Vanhanradankatu – Pohjoinen Liipolankatu alustava kustannusarvio on 332 000 €. Paskurinojan uoman kunnossapito on normaalia kunnossapitoa suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamisen jälkeen. Ojan uoman vierellä kulkevat kevyen liikenteen raitit ovat talvikunnossapidettäviä ja uoman kunnostus parantaa myös talvikunnossapidosta syntyvien lumien sulamisvesien käsittelyä.

Paskurinojan uoman kunnostuksen välillä Vanhanradankatu – Pohjoinen
Liipolankatu puisto- ja katusuunnitelmat toteuttavat Lahden kaupungin strategiaa:

- *Lähiluonnon virkistyskäyttömahdollisuudet kasvavat.*
- *Luonnon monimuotoisuus vahvistuu.*

Asianosaisten kuuleminen

Puisto- ja katusuunnitelmaehdotus on ollut nähtävillä 23.10.-5.11.2025. Nähtävillä olosta on lähetetty erillinen kirje niille asukkaille, jotka asuvat uoman lähellä Saksalankadun suuntaisesti. Kirjeessä kerrottiin uoman kunnostamisesta ja tehtävistä toimenpiteistä. Puisto- ja katusuunnitelmasta saapui nähtävillä olon aikana yksi muistutus. Muistutus on kokonaisuudessaan liitteenä.

Vastine muistutukseen:

Anttilanmäki-Kittelän asukasyhdistyksen muistutuksessa esitetään kysymys, onko hulevesien määrä merkittävästi lisääntymässä, joka vaatii ojan uoman kunnostuksen. Vastauksena kysymykseen todetaan, että Paskurinojan uomaan johtuu nykyiseltään laajalta alueelta hulevesiä, joista valtaosa muodostuu rakennetuilla alueilla. Rakennettuja alueita ovat tällä kunnostettavalla osuudella esimerkiksi teolliset, julkiset, sosiaaliset tai kaupalliset rakenteet, väljät ja keskitiviit asuinalueet, keskustamaiset rakenteet sekä tiet, kadut ja rautatiet.

Tällaisilta alueilta hulevesiä muodostuu enemmän kuin rakentamattomilla alueilla, sillä vettä läpäisemättömät rakennetut pinnat ehkäisevät veden imeytymistä maaperään ja vähentävät kasvillisuuden kautta tapahtuvaa haihduntaa. Samalla virtaamahuiput kasvavat ja äärevöityvät luonnontilaiseen alueeseen verrattuna, sillä sade- ja sulamisvedet pääsevät läpäisemättömiä pintoja pitkin virtaamaan nopeammin ja laajemmalla alueelta hulevesiviemäriin tai vastaanottavaan vesistöön, tässä tapauksessa Paskurinojaan ja siitä Porvoonjokeen.

Kunnostusta toteutetaan jo pidemmän aikavälin aikana syntyneen kaupunkirakenteen seurauksena uomassa ilmenneiden hulevesihaittojen korjaamiseksi ja uusien eroosio- ym. vaurioiden ehkäisemiseksi. Pidemmän aikavälin tavoitteena on muistutuksessakin esiin tuotuun hulevesien syntypaikoilla tapahtuvan käsittelyn lisääminen, jota edistetään esimerkiksi Paskurinojan valuma-alueen nimeämisellä yleiskaavan mukaiseksi hulevesien hallinnan kehittämisalueeksi. Tällöin alueella sijaitsevilla kiinteistöillä tai yleisillä alueilla toteutettavien rakennus- tai saneeraustoimenpiteiden yhteydessä tulee huomioida hulevesien käsittely niiden syntypaikalla ja poisjohdettavien hulevesien määrän vähentäminen.

Paskurinojan nykytilaa on kuvattu suunnitelmaselostuksessa, jossa todetaan, että Saksalankadun suuntaisella uoman osuudella on voimakkaasti syöpyneitä ja eroosioaurioituneita kohtia. Lisäksi Ajokadun suuntaisella osuudella on useita kiintosaarekkeita, jotka kertovat uomaan kertyvästä runsaasta kiintoaineksen määrästä. Lisäksi suunnitelmaselostuksessa todetaan, toisin kuin muistutuksessa on esitetty, että uoman pohjan kaivamista pyritään välttämään ja uoman läheisyydessä kasvillisuutta ja puustoa lisäämään, poistamisen sijaan.

Muistutuksen jättäjä on huolissaan ojauoman kiveämisestä 20–30 cm kokoisilla kivillä. Suunnitelmassa on esitetty luiskien eroosiosuojauksessa 6–100 mm kokoista luonnon kiveä sekä purouomaan kalaston elinolosuhteita parantamaan kutosoraikkoa, jonka koko vaihtelee 16–60 mm välillä. Kyseessä on siis raekooltaan pientä kiveä ja tavoitteena on luonnonmukainen ilme purouomassa. Tämän lisäksi uomaan on sijoitettu pohjapatorakenteita suuremmista kivistä sekä puusuisteista, jotka tarjoavat ojauomassa elävällä kalastolle paremmat elinolosuhteet suojaisissa kivenkoloissa.

Muistutuksessa on nostettu esiin eroosioherkät rumpujen suuaukot sekä murtuneet jyrkät pientareet. Näiden osalta suunnitelmassa ja selostuksessa on esitetty

tarvittaessa betonista tehtävä eroosiosuojaus rumpujen suuaukoilla. Murtuneiden pientareiden kunnostamiseen useammassa kohtaa, esitetään suunnitelmassa luiskien loiventamista, mikäli se on mahdollista poistamatta olemassa olevaa puustoa ja on tilankäytön kannalta mahdollista asemakaavan mukaisella katu- tai puistoalueella.

Muistutuksessa todetaan, että uoma on kestänyt tulvatilanteet hyvin pohjoisreunaltaan. Tämä johtuu siitä, että veden virtauksen aiheuttamat eroosioauriot osuvat enimmäkseen uoman etelänpuoleiseen penkereeseen ja suunnitelmissa esitetyillä toimenpiteillä pyritään hidastamaan veden virtaamaa siten, että molemmat puolet uoman luiskista säästyisivät eroosioaurioilta. Pohjoispuolelta, juuri ennen kuin ojan uoma kääntyy kohti Ajokatua, poistetaan muutama puu, jotta saadaan luiskaa loivennettua ilman, että Saksalankadun rakennekerrokseen syntyy vaurioita, joka voisi aiheuttaa kadun sortuman.

Muistutuksessa on lisäksi nostettu esiin, ettei suunnitelma-aineistossa ole esitetty olemassa olevaa hulevesiverkostoa. Vesihuollon verkostot luokitellaan kriittiseksi infrastruktuuriksi, eikä niitä turvallisuussyistä esitetä julkisesti nähtävillä olevissa aineistoissa. Hulevesiviemärit sijoittuvat usein samoihin kaivantoihin talous- ja jätevesiverkostojen kanssa, minkä vuoksi niidenkin esittämistä avoimissa suunnitelmissa vältetään.

Vaikka hulevesiverkostotietoja ei tarkkaan esitetä puisto- ja katusuunnitelmassa, ne on huomioitu Paskurinojan suunnittelussa. Lähtöaineistona on käytetty ajantasaisia verkostoaineistoja sekä Paskurinojan aiemmissa suunnitteluvaiheissa tuotettuja aineistoja verkostojen valuma-alueista ja virtaamista. Näitä tietoja hyödynnetään myös jatkossa rakennussuunnittelun yhteydessä. Verkosto- ja virtaamatietoja avulla varmistetaan uoman hyvä vedenvälityskyky sekä maisemalliset ja ekologiset arvot eri virtaamatilanteissa.

Ojauoman kunnostuksen kiireellisyyteen todettakoon, että kunnostuksen yhteydessä on tavoitteena sekä uudistaa Saksalankadulla ulkovalaistusta, että kunnostaa kaukolämmön verkoston osuus, joka kulkee uudistettavan rumpuylityksen yhteydessä paalun 3540 lähettyvillä. Tällaiset työmaatoimintaan liittyvät synergiaedut ovat huomattavia sekä taloudellisesti, että lähiasukkaiden viihtyvyyden kannalta, kun työmaita pystytään toteuttamaan yhtäaikaaisesti ja siten lyhentämään ajallisesti niistä aiheutuvaa häiriötä. Lisäksi Saksalankadun suuntaisesti kulkeva jalankulun ja pyöräilyn reitti, välillä Nikkarinkatu – Kerintie, on ollut pois käytöstä turvallisuussyistä, sortuneiden luiskien vuoksi. Suunnitelmissa esitetyillä toimenpiteillä parannetaan kyseisen reitin turvallisuutta sekä loiventamalla hieman ojan luiskia, että lisäämällä reitin varteen uutta kaidelinjaa.

Arvostamme Anttilanmäki-Kittelän asukasyhdistyksen sitoutuneisuutta ja kiinnostusta oman lähiympäristön kehittämiseen ja kunnossapidämiseen.

Lautakunnan toimivalta asiassa perustuu Lahden kaupungin hallintosäännön 2025/18 Kaupunkiympäristön palvelualueen erillissääntöjen toimivaltataulukkoon.

Muutoksenhaku

Hallintovalitus

Toimenpiteet

Ote ilman liitteitä: muistutuksen jättäjä, asianosaiset, projektipäällikkö, taloussihteeri